

зміцнення ролі держави в економіці під час криз, наприклад, через державні субсидії, регулювання цін і антикризові програми.

Фінансова політика та контроль над грошовою системою. Грошова реформа в період НЕП допомогла стабілізувати економіку. Сучасні аналогії можна знайти у використанні центральними банками інструментів монетарної політики для контролю інфляції та стимулювання економіки.

Соціальний аспект економіки. НЕП сприяла зростанню рівня життя, але водночас викликала соціальну напругу між багатшими і біднішими верствами населення. Сучасні економіки також стикаються з цією проблемою, що вимагає розробки механізмів соціального захисту та справедливого розподілу доходів.

НЕП була унікальним експериментом, який показав важливість балансу між ринковою економікою і державним втручанням. Сучасні економіки використовують подібний підхід, але з урахуванням нових викликів, таких як глобалізація, технологічний прогрес і міжнародна конкуренція. Перспективи подальших досліджень: дослідження ролі інновацій у поєднанні державного регулювання з ринковими механізмами, аналіз впливу цифровізації економіки на стабільність економічних систем, порівняння досвіду НЕП із практиками інших країн, таких як Китай чи скандинавські держави, які впроваджують змішані економічні моделі.

Лисенко К.О.
Науковий керівник: д.і.н., проф. Харламов М.І.
НУЦЗУ

ПРО РОБОТУ ПОЖЕЖНОГО ВІДДІЛУ ГОЛОВНОГО УПРАВЛІННЯ КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА НКВС УСРР У 20-Х РОКАХ ХХ СТОЛІТТЯ

В сучасній історії України вчені історики майже не звертають увагу на історію пожежно-рятувальної справи. Ми вважаємо, що ці питання зараз набувають особливо науково актуального характеру. Одним з таких маловивчених питань є діяльність пожежного відділу у складі Головного управління комунального господарства НКВС УСРР, що був створений у січні

1921 року і розташовувався у Харкові. З 1921 до 1927 року він залишався головним державним органом по боротьбі з пожежами в українській радянській республіці. Йому підпорядковувалися пожежні організації усіх відомств УСРР. Пожежний відділ передавав накази та настанови з пожежної безпеки до своїх структурних підрозділів: губернських пожежних підрозділів або секцій при губернських, міських, повітових відділах комунального господарства. Губернським пожежним органам були підзвітні міські пожежні управління, начальники пожежних команд та дружин у містах, волостях, селах; державні, приватні, суспільні підприємства в незалежності від підпорядкування останніх.

Пожежний відділ Головного управління комунального господарства (Головкомгосп) України керував загальною роботою усіх пожежних організацій, спрямовуючи, інструктуючи, контролюючи діяльність останніх; керував роботою усіх нижчих пожежних структурних підрозділів, через них доводив до населення усі обов'язкові державні постанови у сфері пожежної охорони, спостерігав за виконанням директив вищих владних органів. Також центральний відділ вирішував загальні питання, що стосувалися організації протипожежної охорони на місцях по відношенню до усіх без виключення виробництв та закладів цивільного та військового відомств, складав загальний план протипожежних заходів із запобігання та боротьби з пожежами, беручи участь у комісіях з вогнестійкого будівництва, розплануванні міст та селищ тощо.

До обов'язків пожежного відділу Головкомгоспу відносилося об'єднання та спрямування діяльності місцевих органів влади шляхом інструктажу та контролю протипожежних установ та організацій, надсилання запитів до центральних фінансових установ для отримання коштів на утримання пожежних закладів у регіонах. А також перевірка кошторисів периферійних вогнеборчих організацій і надання останнім грошей (або не надання чи корегування суми), виходячи з реальних потреб та специфіки місцевості, організація курсів пожежних техніків та керівництво пожежною освітою.

Робота пожежного відділу Головного управління комунального господарства НКВС УСРР позитивно вплинуло на процеси організації гасіння пожеж в Україні у 20-х роках ХХ століття.

Масненко Н. С.
Науковий керівник: д.і.н., проф. Скляр В. М.
ІМФЕ ім. М.Т. Рильського НАН України

ЕТНІЧНИЙ СКЛАД ТА ЧИСЕЛЬНІСТЬ НАСЕЛЕННЯ ЖМЕРИНСЬКОГО РАЙОНУ ВІННИЦЬКОЇ ОКРУГИ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ПЕРЕПИСУ 1926 РОКУ)

Важливою і актуальною темою в сучасній українській етнології є чисельність та етнічний склад населення в регіональному вимірі. Важливою складовою джерельної бази за цією тематикою є перепис населення 1926 року, статистичні матеріали якого дають змогу з'ясувати вказані проблеми в межах районів та сіл. Це стосується і визначення чисельності та етнічного складу населення Поділля, зокрема Жмеринського району Вінницької округи.

Варто підкреслити що наукових праць, які безпосередньо присвячені дослідженню чисельності та етнічного складу Жмеринського району Вінницької округи в 1926 році не існує. Лише в наукових працях Арсена Хоменка досліджено етномовні процеси за результатами перепису населення 1926 року в межах округ тодішньої УСРР. Однак А. Хоменко був репресований, а його науковий доробок зберігався в “спецсховищі” і не був доступним і тому не використовувався дослідниками в радянську добу. Певний доробок в дослідження етнічного складу Вінниччини вніс Назарій Масненко, який відображений у статтях “Етнічний склад населення окружних центрів Східного Поділля: Могилева та Тульчина (за матеріалами перепису населення 1926 року)” та “Етнічний склад сільського та сільських рад Східного Поділля (Вінницька, Могилівська, Тульчинська округи) за матеріалами перепису населення 1926 року”.

Жмеринський район створено 7 березня 1923 року до складу якого входили 11 сільрад, а станом на 1926 рік їх чисельність розширилася до 16 .